

Tampereen sijoitustoiminnan vuosiraportti 2022

Konsernihallinto | Omistajaohjausyksikkö

TAMPEREEN KAUPUNKI

Tampereen sijoitukset

Määrä

28,96 Me

Tuotto

-9,5 %

Sijoitusmarkkinat 2022

Yleistilanne: Sijoitusvuosi 2022 oli harvinaisen vaikea. Se jää historiaan ennätysellisen heikkona sijoitusvuotena. Suurin osa sijoittajista oli valmis sulkemaan kaupankäyntikirjat hyvissä ajoin ennen vuotta 2023 ja hautaamaan kirjat komeron perimmäiseen nurkkaan.

Helmikuussa 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan vahvisti vuodelle 2022 ennakoituja trendejä odottamattoman voimakkaasti. Odotuksissa oli, että keskuspankit vähentävät elvytystoimiaan ja että markkinoilla siirryttäisiin hiljalleen nousevien korkojen ja matalamman kasvun aikaan. Komponenttipula, logistiikan haasteet ja Kiinan aggressiiviset toimet koronaepidemian taltuttamiseksi olivat jo ennen sotaa nostaneet inflaatiopaineita, mutta sota siirsi talouden uhat kokonaan uudelle tasolle.

Vuoden aikana energian ja raaka-aineiden raju hintojen nousu levisi lopputuotteisiin ja jopa palveluihin. Sekä Euroopassa että USA:ssa raportoitiin enimmillään kaksinumeroisia hintojen vuosimuutoksia, eikä keskuspankeille jäänyt muuta vaihtoehtoa kuin nopeuttaa ja kasvattaa koronnostoja. Perinteisesti rauhallisempi Euroopan keskuspankki lähti nostoihin takamatkalta, mutta nosti päättäväisesti korkoja kesäkuun nollasta joulukuun 2,5 prosenttiin. USA:ssa korkosyklin huipun ennakoidaan olevan lähellä ja koronnostoja on hinnoiteltu vuodelle 2023 enää noin 0,5 prosenttiyksikköä. Euroopassa nousuvaraa on hieman enemmän, mutta voimakkaimman nousun odotetaan olevan ohi myös vanhalla mantereella.

Sijoitusten tuottoja Suomessa ja maailmalla 2018-2022, %

Omaisuuslaji	2022	2021	2020	2019	2018
Osakkeet, Suomi	-12,9	25,3	15,1	20,4	-3,9
Osakkeet, Eurooppa	-9,5	26,0	-3,3	27,0	-10,8
Osakkeet, USA	-14,0 *)	37,5	10,8	34,0	-1,8
Korot, euro valtionlainat	-18,2	-3,4	7,5	6,8	1,0
Korot, euro high yield	-10,7	3,3	1,7	10,7	-3,6
Korot, käteinen	-0,3	-0,4	-0,4	-0,3	-0,4

*) Ilman dollarin vahvistumista. Jos se otetaan huomioon, tuotto oli -8,2%.

Kolme huomiota

- Sijoitusten määrä väheni 4,3 miljoonaa euroa vuoden 2022 aikana.
- Osakesijoitukset painoutuivat kahdeksaan osakerahastoon.
- Vaihtoehtoisten sijoitusten määrä kasvoi riskien jakamiseksi.

Osakkeet

Yhdysvallat: Osakkeiden hinnat kulkivat todellista vuoristorataa vuoden aikana. Korkojen nousun seurauksena yhdysvaltalaiset osakkeet, varsinkin teknologiaosakkeet halpenivat syöksynomaisesti. Suurten yhdysvaltalaisyriyten osakenoteerauksia seuraava S&P500 -indeksi laski ns. karhumarkkinaan, jonka rajana pidetään 20 prosentin pudotusta edellisestä huipusta. Loka-marraskuun nousu ei riittänyt korjaamaan alkuvuoden pudotusta varsinkin kun kurssit kääntyivät laskuun taas joulukuussa. Yhdysvaltalaisyhtiöiden arvostustasot ovat laskeneet huomattavasti: 12 kuukauden tulosennusteilla laskettu P/E-luku (yhtiön osakkeen hinnan ja tuloksen suhde) oli vuodenvaihteessa alle 17, joka oli ennen koronakriisiä vallinnut taso.

Eurooppa: Venäjän hyökkäyssota, energiakriisi, korkea inflaatio, korkojen nousu ja koronan jälkihoito kurittivat Eurooppaa. Vähittäiskauppa ja kulutus kärsivät hintojen noususta ja ennätyskalliista energiasta. Osakemarkkinoilla ei ollut turvasatamia kuin ehkä energiayhtiöissä, eikä maantieteellinen hajautuskaan toiminut. Euroopan osakkeiden hintoja kuvaava indeksi (MSCI Europe) laski lähes kymmenen prosenttia.

Korkosijoitukset

Korkomarkkina on ollut sijoittajalle hyvin haastava inflaation ja korkojen nousun takia. Vuosi 2022 oli vaikea omaisuuslajihajautuksen kannalta, mutta nousseet korkotasot muuttavat lähtötilannetta vuodelle 2023 merkittävästi. Kiinteäkorkoiset pidemmän korkoriskin sijoitukset eivät ole vuosiin tarjonneet niin mielenkiintoisia tuottotasoja kuin nyt.

Tampereen kaupunki päivitti sijoitusperiaatteensa 2019

Tavoite: Sijoitustoiminnan tavoitteena on saavuttaa sijoitetuille varoille hyvä pitkän aikavälin kokonaistuotto sekä hyvä tuotto-riskisuhde. Sijoituksissa on huolehdittava riittävästä hajautuksesta.

Vastuullisuus: Kaupunki sijoittaa pääosin sijoitusrahastoihin. Näin vastuu yksittäisestä yhtiökohtaisesta sijoituspäätöksestä kuuluu rahaston varainhoitajalle. Kaupunki edellyttää varainhoitajalta YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden noudattamista ja ESG-näkökulmien liittämisen osaksi sijoitusprosessia ja -raportointia.

Instrumentit: Varoja voidaan sijoittaa suoriin instrumentteihin, kuten osakkeisiin tai joukkolainoihin, käyttää rahastoja, indeksirahastoja tai muita julkisesti ja yleisesti myynnissä olevia sijoitusinstrumentteja.

Lue lisää:

https://www.tampere.fi/tiedostot/r/HABYVhXVT/Rahoituksen_ ja_sijoitustoiminnan_periaatteet.pdf

Sijoitusomaisuus 2022

Tavoitteena tuotto

• Tampereen sijoitustoiminnan tuoton verrokkina ovat eläkeyhtiöiden sijoitusten tuotot.

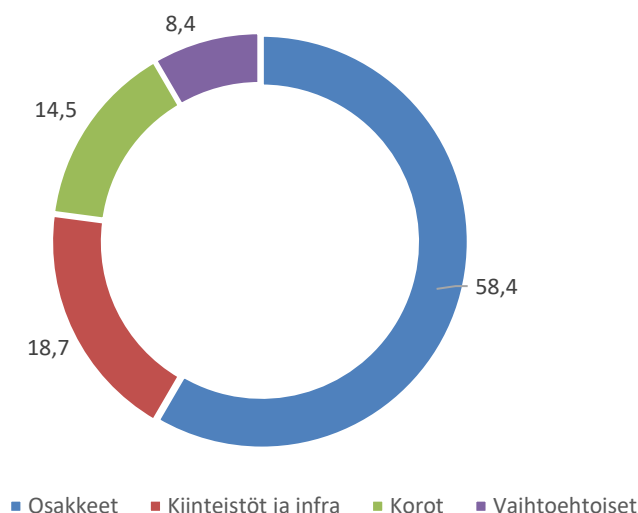
• Pääosan sijoituksista on oltava muutettavissa käteisvaroiksi nopealla tahdilla.

Omaisuu den määrä: Tampereen kaupungin sijoitettava varallisuus koostuu kaupungin aikaisempien vuosien ylijäämistä ja erilaisista omaan taseeseen rahastoiduista varoista.

Vuoden 2022 lopussa sijoitusvarallisuutta oli 28,96 miljoonaa euroa. Sijoitusten määrä väheni alhaisten tuottojen ja salkun muokkaukseen liittyneiden myyntien takia 4,3 miljoonaa euroa vuodesta 2021.

Varojen sijoittamista eri omaisuuslajeihin ohjaavat valtuuston päättämät sijoitusperiaatteet, markkinoiden kehitys ja vuosittain tehtävä sijoitussuunnitelma.

Sijoitukset omaisuuslajeittain 2022, %

Euroina vuonna 2022

Laji	milj. euroa
Osakkeet	16,89
Kiinteistöt ja infra	5,42
Korot	4,20
Vaihtoehtoiset	2,45
Yhteensä	28,96

Rahamarkkinasijoitukset: Rahamarkkinasijoitukset, kuten lyhyet korkosijoitukset ovat alle vuoden mittaisia sijoituksia, joissa tavoitteena on mahdollisimman korkea likvidiys eli sijoitusten osto tai myynti alhaisin kustannuksin mahdollisimman lyhyellä viiveellä.

Korkosijoitukset: Omaisuusluokkaan kuuluvat kaikki yli vuoden (12 kk) mittaiset korkotuotteet. Merkittävin osa korkosijoituksista oli vuodenvaihteessa välillisesti sijoitettuna rahastoihin, käytännössä yrityslainoihin. Valtionlainoihin kaupunki ei ole sijoittanut. Yrityslainoissa painopiste oli high yield -lainoissa. Ne ovat heikomman luottokelpoisuuden saaneiden yritysten liikkeeseen laskemia joukkolainoja. Kaupungin sijoitussalkussa oli kahta yrityslainaa (eQ High Yield 1K ja Evli High Yield B) vajaan 2,4 miljoonan euron arvosta.

Kauas kärjestä

- Vuosi 2022 oli Tampereen sijoitusten lähihistorian huonoin vuosi.

- Vain vaihtoehtoiset sijoitukset ja kiinteistö-sijoitukset ylsivät positiiviseen tuottoon.

Osakesijoitukset: Kaupungin osakesijoitukset koostuvat eri markkinoille sijoittavista kahdeksasta erilaisesta rahastosta. Niistä osa on aktiivisia ja osa passiivisia indeksirahastoja. Osakesijoitukset jakautuvat sekä maantieteellisesti että toimialoittain, mutta suurimmat sijoitukset ovat Suomen ja Yhdysvaltain osakemarkkinoilla. Osakesijoitusten toimialajakaumassa painottuvat teknologia, rahoitus sekä teollisuustuotteet ja -palvelut.

Suurimmat yksittäiset osakesijoitukset ovat Seligson & co HEX25 Indeksiosuusrahasto ja eQ USA Indeksi 1 K -rahasto. Näissä kahdessa rahastossa on markkina-arvoltaan yhteensä runsaat 7,6 miljoonan euron varat. Osakerahastojen lisäksi osakesijoituksia on muihin sijoitukseen ryhmiteltyssä yhdistelmärahasto-osuuksissa. Tämän raportin omaisuusluokkia koskevissa laskelmissa yhdistelmärahastot on purettu osiin ja niiden osakesijoitukset laskettu osakkeiden pääluokkaa, korot korkoihin ja vaihtoehtoiset vaihtoehtoisiin.

Vuoden 2022 aikana kaupungin sijoitussalkun osakepainotusta laskettiin yli 60 prosentista alle 60 prosenttiin ja vuodenvaihteessa osakkeiden osuus portfoliosta oli 58,4 prosenttia. Osakepainotuksen keventäminen oli osa riskienhallintaa.

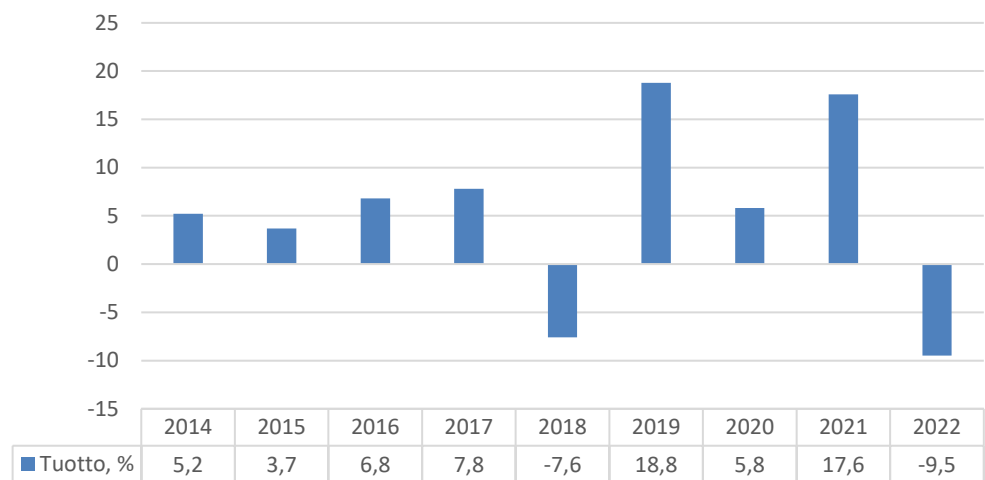
Kiinteistöt, infra ja vaihtoehtoiset: Tähän ryhmään kuuluvat yhteensä 7,9 miljoonan euron sijoitukset neljässä eri rahastossa. Näitä ovat eQ Yhteiskuntakiinteistöt, OP-Alternative II, Ålandsbanken Tuulivoima -rahasto ja Amber Trust II S.C.A.. Kiinteistö-, infra- ja vaihtoehtoisrahastojen merkitystä kaupungin sijoituksissa on kasvatettu tietoisesti mm. riskienhallinnan näkökulmasta. Matalien korkojen ja poikkeuksellisen rahapolitiikan aikana sijoitusten tuotot keskittyivät osakkeisiin, mutta korkojen nousu, inflaation kiristyminen, energiakriisi ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan ovat muistuttaneen hajautuksen merkityksestä. Tähän tarpeeseen pääomarahastot, kuten kiinteistörahastot, tarjoavat käyttökelpoisen vaihtoehdon.

Sijoitustoiminnan tuotto

Vuonna 2022 Tampereen kaupungin sijoitustoiminta tuotti -9,6 prosenttia. Kaupungin sijoitustoiminnan yhteydessä ei raportoida tilivaroja, koska valtuuston syyskuussa 2019 hyväksymien sijoitustoiminnan periaatteiden mukaan tilivaroja ei lasketa varsinaisiksi sijoituksiksi, koska ne ovat olemassa vain maksuvalmiuden turvaamiseksi. Vuoden 2022 tuotto on laskettu varsinaisista 28,96 miljoonan euron sijoituksista.

Sijoitusperiaatteiden mukaan sijoitusten tuottotavoitteeksi on asetettu suomalaisten eläkevakuutusyhtiöiden vastaava tuotto, mutta vertailussa pitää huomioida, että eläkevakuutusyhtiöillä on monipuolisemmat sijoitusmahdollisuudet esimerkiksi listaamattomiin omaisuusluokkiin. Vuonna 2022 tämä tavoite toteutui osittain. Suuret suomalaiset eläkeyhtiöt Ilmarinen, Varma, Elo ja Keva ylsivät -3,7 – -7,0 prosentin tuottoon.

Tampereen kaupungin sijoitusten tuotto 2014-2022, %

Tampereen sijoitustoiminnan tulos alitti tavoitteen ennen kaikkea merkittävän osakepainotuksen takia. Vuoden lopussa osakkeiden osuus kaikista sijoituksista oli 58,4 prosenttia. Tässä luvussa on otettu huomioon se, että yhdistelmärahastoissakin on huomattava määrä osakesijoituksia. Osakerahastojen tuotto oli -14,4 %. Osakesijoituksista eniten iskua ottivat Eurooppa-osakkeisiin ja globaaleihin osakkeisiin sijoittavat rahastot. (Danske Invest European Small Cap -30,8% ja Aktia Equity Allocation -19,6%).

Sijoitusvuoden poikkeuksellisuutta kuvastaa se, että myös korkosijoitusten tuotto oli negatiivinen. Perinteisesti edes toinen kahdesta sijoitusten pääluokasta (korot ja osakkeet) on tuottanut, jos toinen on menestynyt huonosti. Kaupungin korkosijoitusten tuotto oli -9,3 %.

Muut sijoitukset -ryhmä ja ennen kaikkea yhteiskuntakiinteistöihin sijoittava eQ Yhteiskuntakiinteistöt -rahasto paikkasi osake- ja korkosijoitusten takapakkia. eQ:n kiinteistörahasto tuotti 8,1 prosenttia ja OP-Alternative Portfolio -rahasto 3,3 prosenttia. Kaupungilla on 4,4 miljoonan euron sijoitus yhteiskuntakiinteistörahastossa ja 2,1 miljoonaa euroa vaihtoehtoisrahastossa.

Vaihtelu vuosien välillä on suurta. Edellisen kerran sijoitusten tuotto oli negatiivinen vuonna 2018, mutta esimerkiksi vuonna 2021 kaupungin sijoitussalkku ylsi toiseksi parhaimpaan tuottoonsa yhdeksän viime vuoden aikana. Silloin tuotto oli 17,6 prosenttia.

Sijoitustoiminnan vastuullisuus

Vastuullisuusriski 2022

Hiilijalanjälki 2022

138 ↓

Lähde: Jay Solutions

Tampereen kaupunki on pitkän tähtäimen sijoittaja. Tuon tehtävän vastuullinen hoitaminen edellyttää muun muassa ympäristöön, yhteiskuntavastuuseen ja hyvään hallintoon liittyvien riskien ja mahdollisuuksien (ESG) ymmärtämistä. Kaupungin toimintaa ohjaavat vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Periaatteiden johtavana ajatuksena on integroida vastuullisuus osaksi sijoitusprosessia.

Kaupungin sijoitussalkun ESG-arviointi perustuu sijoitusraportointia hoitavan JAY Solutions Oy:n raportointiin. Tuon raportoinnin taustalla on kansainvälinen Morningstar Sustainability Rating. Se on syntynyt Sustainalyticsin ja Morningstarin yhteistyönä. Sustainalytics tarjoaa ESG-luokituksia yli 20 000 yhtiöstä institutionaalisille sijoittajille ja yrityksille. Arvioinnin skaalana on 0-40+, joista tavallisimmin ovat käytössä arvosanat 15-30.

Tampereen kaupungin vuoden 2022 osake- ja rahastosalkun ESG-riski oli hieman matalan tason yläpuolella. Matalan tason rajana on 20 ja Tampereen salkun riski oli 20,26. Vuonna 2021 lukema oli 20,23. Tämän perusteella voidaan sanoa, että ESG-riski ei ole muuttunut vuoden 2022 aikana. Tampereen sijoitussalkun ESG-riski alitti hieman suomalaisten instituutioiden keskiarvon, joka oli 21,3 vuonna 2022. Vertailu perustuu Jay Solutionsin vertailuindeksiin, jossa yhtiö purkaa ensin rahastot kohdeyhtiöihin ja tarkastelee sen kokonaishallitsematonta riskiä.

Tampereen kaupungin sijoitusten hiilijalanjälki oli keskiarvon alapuolella. Salkun hiilijalanjälki oli 138 hiilidiosiditonnia/mil.USD, kun vertailuindeksin arvo oli 166. Tampereen sijoitusten hiilijalanjälki on laskenut vuodessa, sillä vuoden 2021 lopussa hiilijalanjälki oli 164. Laskua voidaan selittää rahastojen salkunhoitajien valinnoilla samoin kuin sillä, että Tampere myi vuoden 2022 aikana sijoituksia, jotka rasittivat salkun hiilijalanjälkeä.

Tampereen salkun ESG-kattavuus oli 79,9 prosenttia.